Erfgoedrapport Breda 84

Breda
Franse Akker 11

Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven

Lina de Jonge MA
drs. Tom Hos

Gemeente Breda

COLOFON

Titel: Franse Akker 11
Erfgoedrapport Breda 84

Auteurs: L. de Jonge MA, drs. T. Hos
Kaarten: L. de Jonge
Eindredactie en autorisatie: drs. F.J.C. Peters

Veldwerk en uitwerking: T. Hos, L. de Jonge, A. Schut, A. Peemen, vrijwilligers gemeente Breda
Senior archeoloog: T. Hos

ISSN: 2210-9552

© Gemeente Breda, 2012

Gemeente Breda

Directie Ontwikkeling
Afdeling Ruimte
Postbus 90156
4800 RH Breda

Breda
Franse Akker 11
Inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven

Lina de Jonge MA
drs. Tom Hos

Samenvatting

In opdracht van Plasma Service B.V. heeft de afdeling Ruimte gemeente Breda op 1 juni 2012 een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd op het terrein aan de Franse Akker 11 te Breda. Aanleiding voor het onderzoek is de uitbreiding van een bedrijfspand. De grondwerkzaamheden zullen de eventuele aanwezige archeologische resten beschadigen of vernietigen.[1]

Tijdens het invenstariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven aan de Franse Akker 11 te Breda zijn geen sporen aangetroffen die ouder zijn de nieuwe tijd.

Het inventariserend veldonderzoek heeft uitgewezen dat het terrein meer dan een meter is opgehoogd tijdens de ontwikkeling van het gebied in de jaren ‘60. Vermoedelijk is het gebied eveneens afgetopt, vanwege de afwezigheid van een esdek. De humeuze kleilaag die het dekzand afdekte is recentelijk afgezet. In de werkput is een greppeltje uit de 20ste eeuw aangetroffen en vier kuilen, waarvan er één in de 16de – 17de eeuw is te dateren. Vanwege de afwezigheid van behoudenswaardige archeologische sporen wordt er geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Inhoudsopgave

1 Inleiding- 11

2 ligging en aard van het terrein- 13

3 landschappelijke gegevens en historische context- 15

4 archeologische achtergronden- 17

5 doelstelling- 19

6 werkwijze- 23

7 resultaten- 25

8 conclusie- 29

9 waardering en aanbeveling- 31

10 literatuur- 33

Bijlage 1 Sporenlijst- 35

Bijlage 2 Vondstenlijst- 36

Bijlage 3 Aardewerk inventarisatielijst- 37

Bijlage 4 Allesporenkaart- 38

Bijlage 5 Projectie plangebied kadastrale minuutplan 1824- 39

1 INLEIDING

In opdracht van Plasma Service B.V. heeft de afdeling Ruimte gemeente Breda op 1 juni 2012 een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd op het terrein aan de Franse Akker 11 te Breda. Aanleiding voor het onderzoek is de uitbreiding van een bedrijfspand, waarbij bodemverstorende werkzaamheden zullen plaatsvinden. De grondwerkzaamheden zullen de eventuele aanwezige archeologische resten kunnen beschadigen of vernietigen.[2]

Het doel van het inventariserende veldonderzoek door middel van proefsleuven is op een snelle en betrouwbare wijze inzicht te verschaffen in de aanwezigheid van archeologische resten in het plangebied. Daarbij dient voldoende inzicht te worden gegeven in de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de mogelijk aanwezige bewoningssporen op de betreffende locatie (aard, ouderdom, omvang, gaafheid, conservering) teneinde tot een waardestelling te kunnen komen. Belangrijk is dat op basis van het inventariserende veldonderzoek een beslissing kan worden genomen of verder (voor)onderzoek in het gebied noodzakelijk en verantwoord is.

Adminstratieve gegevens

Provincie Noord Brabant
Gemeente Breda
Plaats Breda
Toponiem Franse Akker 11
Objectcode BR-324-12
Noord-coördinaten 111.063 / 402.406, 111.164 / 402.393
Zuid-coördinaten 111.063 / 402.373, 111.159 / 402.358
Kaartblad 44 D
Onderzoeksmeldingsnummer 52135
Opdrachtgever Plasma Service B.V.
Bevoegd gezag Gemeente Breda
Uitvoerder Gemeente Breda, Afdeling Ruimte
Sr. Archeoloog drs. Tom Hos
Veldarcheoloog Lina de Jonge (MA)
Veldmedewerkers Alex Schut

2 LIGGING EN AARD VAN HET TERREIN

Het inventariserend veldonderzoek heeft plaatsgevonden op het perceel (BDA00 H 6608) aan de Franse Akker 11 ten noordwesten van het centrum van Breda. Het plangebied is in gebruik als bedrijventerrein en is deels bebouwd en bestraat. De totale oppervlakte van het plangebied is 3225 m2. Achter de al bestaande loods zal een aanbouw geraliseerd worden van circa 500 m2. Op deze locatie is er tijdens het inventariserend veldonderzoek circa 28 m2 (circa 5 %) onderzocht door middel van een proefsleuf.

Afb. 1.
Plangebied Franse Akker 11 op topografisch onder-grond.

3 LANDSCHAPPELIJKE GEGEVENS EN HISTORISCHE CONTEXT

Op de geomorfologische kaart, de bodemkaart en de grondwatertrappenkaart is het plangebied niet gekarteerd omdat het gelegen is binnen de bebouwde kom van de gemeente Breda.

Leenders (2006) heeft het plangebied echter wel gekarteerd. Ten oosten van het plangebied ligt de grens van 'Het Hoge' Breda naar 'Het Lage'. Het Hoge, Pleistocene gebied van Breda wordt gekenmerkt door zandgronden, die 10.000 jaar of langer geleden door de wind zijn afgezet. In het Lage, Holocene deel liggen over die oude afzettingen jongere lagen, vooral veen en klei. Het plangebied ligt in het Hoge deel van Breda op de lage dekzandrug 'Van Vaareind tot en met de Emer' (10.017).[3]

Afb. 2.
Fysisch landschap volgens Leenders (2006) in de omgeving van het plangebied (rood omcirkeld).

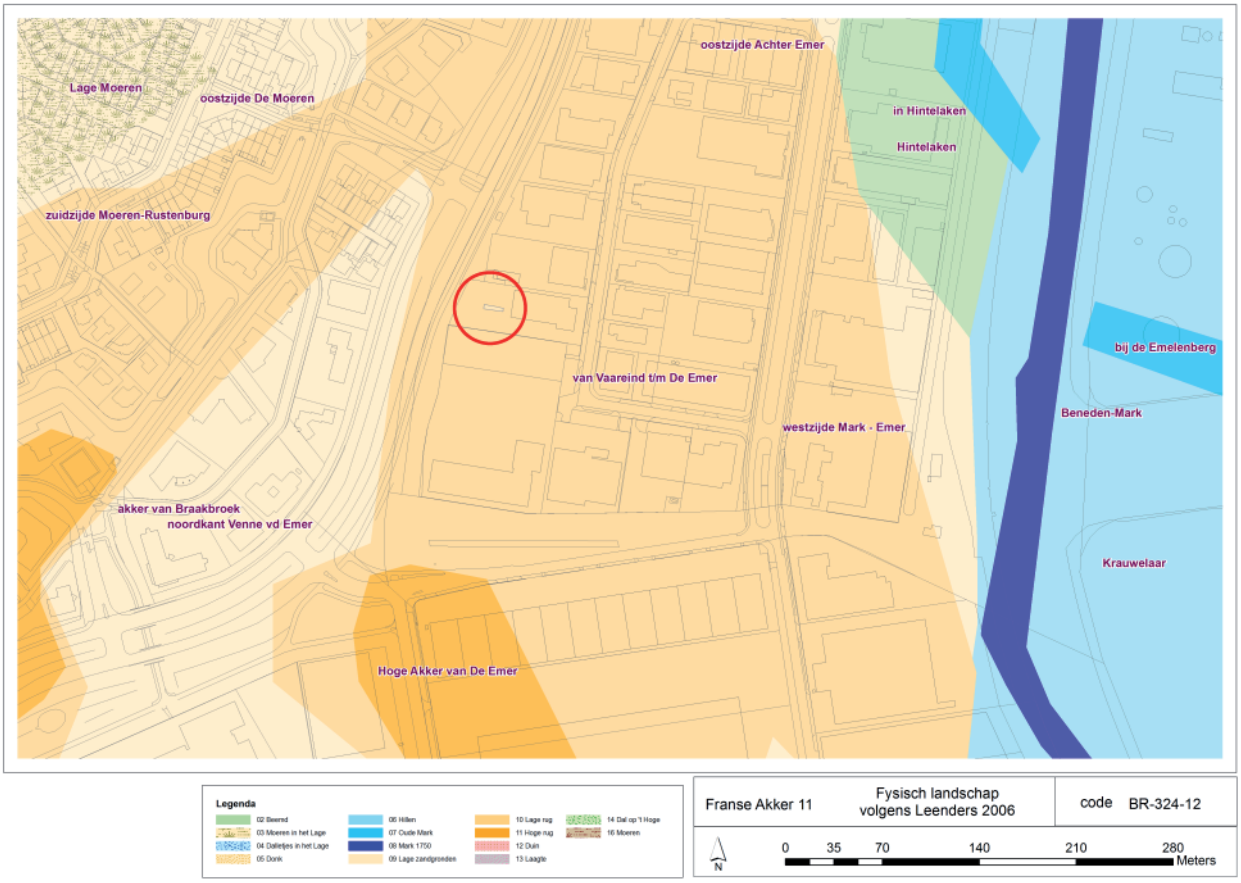

Het westelijk gedeelte van het plangebied is gelegen ter hoogte van de verspreide bewoning (28.007) langs de gehuchtstraat Achter Emer (24.028). Er zullen hoofdzakelijk boerderijen hebben gestaan. Overige cultuurhistorische elementen heeft Leenders (2006) binnen het plangebied of in de nabije omgeving ervan niet gekarteerd.

Op de kadastrale minuut uit 1824 is geen bebouwing binnen het plangebied aanwezig alleen een weg en perceleringsgrenzen (bijlage 5).

Afb. 3.
Nederzettingen volgens Leenders (2006) in de omgeving van het plangebied.

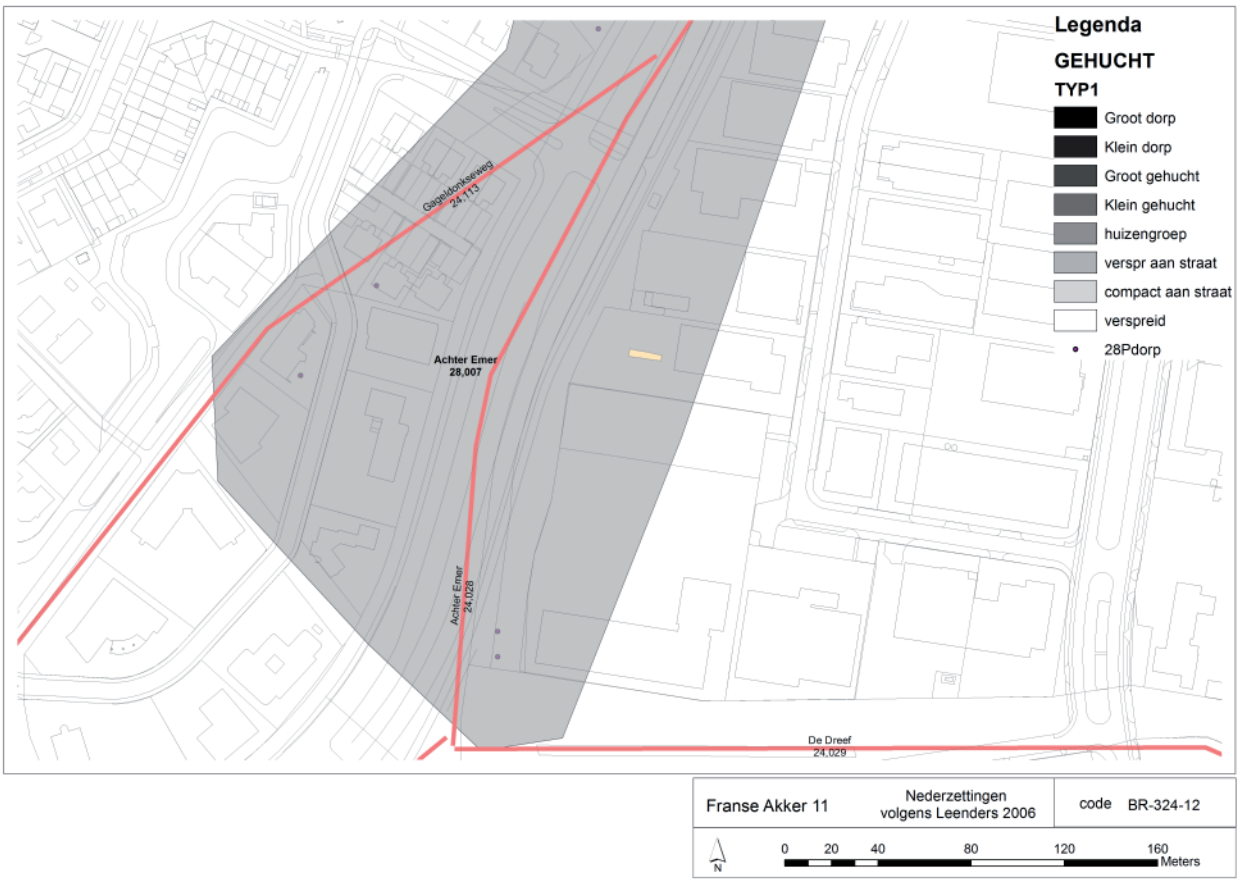

4 ARCHEOLOGISCHE ACHTERGRONDEN

Voor zover bekend zijn er geen archeologische onderzoeken uitgevoerd binnen het plangebied. Op het perceel ten zuiden van het huidige plangebied is in 2011 een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd (onderzoeksmelding 47210, BR-304-11, waarneming 429028). Hierbij is, ondanks een deels intacte bodemopbouw, geen behoudenswaardige archeologische vindplaats aangetroffen.

Op circa 300 meter ten zuiden van het plangebied is een waarneming aangemeld van Kasteel den Emer (waarneming 414345). Verder richting het zuiden is onlangs een inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven uitgevoerd op de locatie Hekven-Mijkenbroek (onderzoeksmelding 50586, BR-318-12). Tijdens dit onderzoek zijn bewoningssporen uit de late middeleeuwen aangetroffen, en is de oude loop van de Bethlehemloop aangesneden.

Afb. 4.
Onderzoeksmeldingen, vondstmeldingen en waarnemingen in de omgeving van het plangebied (52135) zoals vermeld in Archis2.

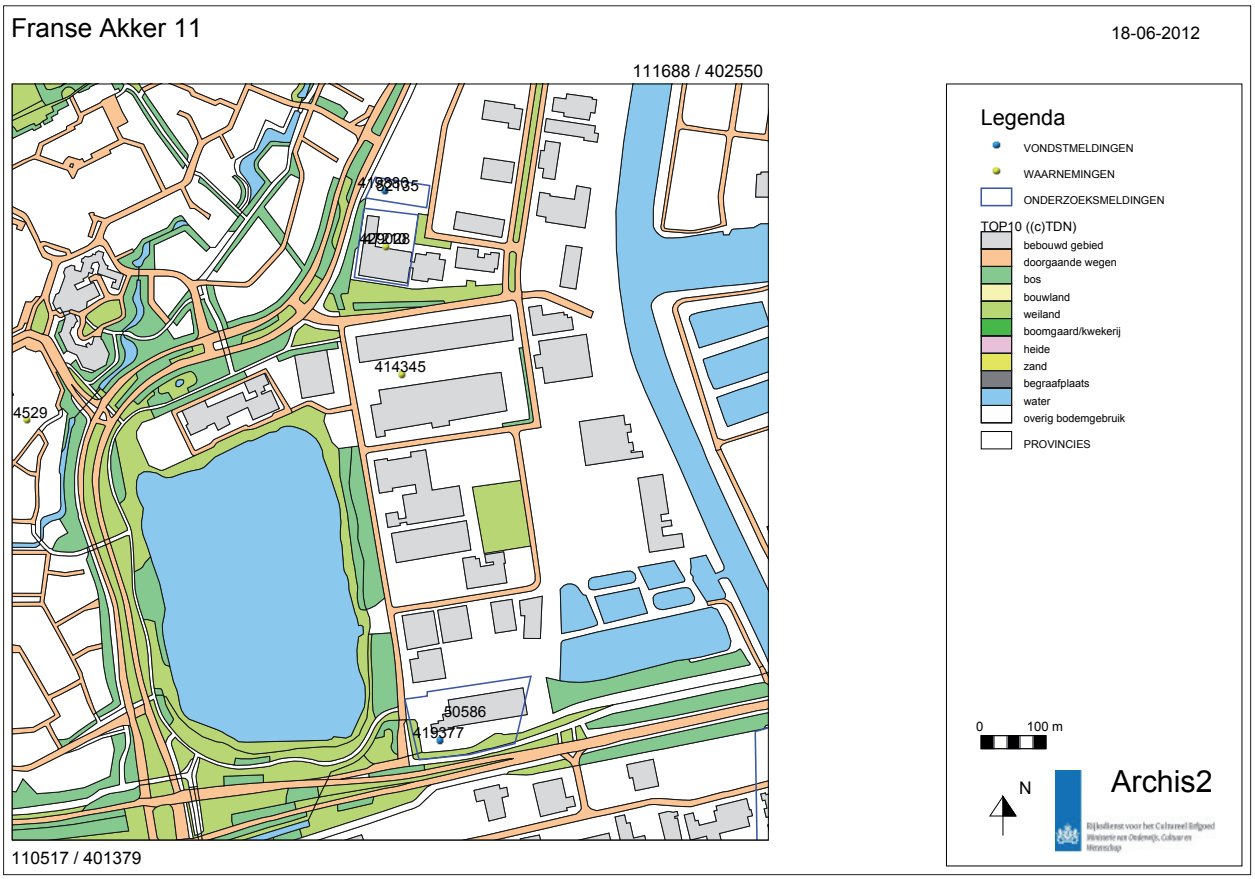

5 DOELSTELLING

Archeologisch onderzoek in West-Brabant is tot voor kort vrijwel uitsluitend gericht geweest op de ontwikkeling van de laatmiddeleeuwse stadskernen.

Onderzoek naar de plattelandsbewoning uit het verleden is pas sinds 1995 van de grond gekomen. Ten westen van Breda is sinds 1998 archeologisch onderzoek uitgevoerd waarbij de bewoning in relatie tot het landschap centraal staat. Er wordt gekeken naar nederzettingsdynamiek en het ontstaan van het cultuurlandschap.

In de omgeving van Breda kunnen archeologische sporen en vondsten worden aangetroffen uit het paleolithicum tot en met het neolithicum, maar deze worden niet op grote schaal aangetroffen.

Archeologisch onderzoek in de nabije omgeving heeft uitgewezen dat het dekzandlandschap van Breda-West vanaf de bronstijd (circa 2000 v.Chr.) vrij intensief bewoond is geweest. Hierbij is tevens een nieuw beeld ontstaan van de bewoning in de ijzertijd (500 v. Chr. tot begin van de jaartelling), Romeinse tijd (begin van de jaartelling tot circa 400 na Chr.) en vroege middeleeuwen (450-1050 na Chr.). Achterliggend doel van het onderzoek is het zo compleet mogelijk onderzoeken van enkele dekzandruggen in het landschap waardoor een duidelijk beeld gevormd kan worden van de bewoningsgeschiedenis, de ontwikkeling van de bewoning in de regio en het gebruik van de ruimte in al zijn aspecten op deze landschappelijke eenheden.

In de late middeleeuwen en nieuwe tijd neemt de hoeveelheid activiteiten – en de archeologische overblijfselen daarvan – toe. Voor de gemeente Breda zijn naast de sporen uit de bronstijd tot en met de vroege middeleeuwen ook de sporen uit de late middeleeuwen (de periode van stadsontwikkeling), de sporen verbonden aan de Nassaus en de sporen uit de Spaanse tijd van groot belang.

Het landschap waarin de mensen gedurende de bewoningsperiode woonden is op diverse wijzen ingericht en gebruikt. De nalatenschap van deze inrichting en het gebruik daarvan geeft ons weer de mogelijkheid inzicht te krijgen in het leef- en denkpatroon van de bewoners gedurende de late prehistorie en de middeleeuwen. De vraagstellingen bij dit thema beslaan een breed geheel, van nederzetting tot begravingen. Het doel is een beeld te creëren van het leven in de regio Breda. De aandacht bij het onderzoek naar het natuurlijke landschap is met name gericht op de niet door de mens beïnvloede omgeving c.q. die aspecten van de natuur die uiteindelijk het menselijk handelen hebben beïnvloed. Bij dit onderzoeksthema staat de ontstaanswijze van het gebied centraal. Er kan namelijk naast de

landschappelijke ligging van de vindplaatsen ook een beeld verkregen worden van de ruimere regio.

De volgende gebiedsspecifieke onderzoeksvragen zijn geformuleerd, die aan de hand van de resultaten van het inventariserend veldonderzoek beantwoord zouden moeten kunnen worden:

- Zijn er binnen het plangebied sporen van de bewoning langs de Achter Emer aanwezig?
- Hoe is de bodemopbouw in het gebied (tevens eventueel door middel van boringen in kaart te brengen)?
- Zijn er sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aanwezig?
- Zijn er sporen uit (het neolithicum,) de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aanwezig?
- Zijn er sporen van ontginning aanwezig?
- Is er sprake van een esdek en wat is de ontwikkeling en datering hiervan?
- Zijn er sporen die wijzen op middeleeuwse oorsprong van de bewoning?
- Zijn er sporen van oudere infrastructuur aanwezig?
- Is er bebouwing aanwezig?
- Zijn er aanwijzingen voor activiteiten uit de Spaanse tijd? Zijn er sporen van een legerkamp, of omwalling?
- Zijn er nog andere (bewonings)sporen?
- Wat is de aard, omvang (begrenzing vaststellen), datering, context, gaafheid, kwaliteit van de aangetroffen sporen?
- Wat is de waarde van de aangetroffen sporen?

Naast deze gebiedsspecifieke onderzoeksvragen dient aandacht te worden besteed aan onderstaande onderzoeksthema's en vraagstellingen die vanuit het totale archeologisch onderzoek in Breda-West zijn vertaald.

Het onderzoek betreft een proefsleuvenonderzoek (IVO-P) ter plaatse van de voorgenomen zone met bodemingrepen. Bij het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen richtinggevend:

Landschap

- Hoe zag de paleogeografie er uit? Wat is de geomorfologische achtergrond van het huidige landschap? Wat is de hydrologische ontwikkeling in het gebied?
- Welke ontwikkelingen van het landschap en het milieu vonden gedurende deze periode plaats en welke invloeden hadden deze op het leefmilieu van de mens?

Flora/fauna

- Wat was de aard van de begroeiing van het landschap gedurende de periode late prehistorie tot en met de middeleeuwen en welke invloeden had deze op de leefwijze van de mens?
- Welke wilde dieren kwamen in de vrije natuur in de omgeving van de nederzetting voor, zowel op het land als in het water en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens?

- Welke gedomesticeerde dieren kwamen in de omgeving van de nederzetting voor, zowel op het land als in het water en welke invloed hadden deze op de leefwijze van de mens?
- Het verkrijgen van informatie over de lange termijnontwikkeling van de vegetatie in de regio; de verhouding tussen de gebruikte en niet-gebruikte ruimte; de agrarische economie; de voedseleconomie; het gebruik van ruimte in huizen en op erven.

Bewoning / Nederzetting

- Zijn er nederzettingssporen op het terrein aanwezig en welke datering hebben zij?
- Hoe is de bewoning gestructureerd – losse erven of geconcentreerde bewoning? Is het mogelijk complete erven op dit terrein uit enige periode te onderzoeken?
- Wat is de verklaring voor de locatiekeuze ten opzichte van het 'natuurlijke' landschap en indien mogelijk het cultuurlandschap?
- Welke relatie is er te leggen tussen eventueel in tijd opvolgende elementen in het landschap (bv nederzettingssporen en begravingen uit uiteenlopende perioden)?
- Is er een koppeling mogelijk tussen de archeologische en de historische gegevens en archieven en welke relevantie of betekenis heeft dit?

Verkaveling

- Zijn er sporen van verkaveling in het terrein, en zo ja wat is de aard en de wijze van aanleg van de verkaveling (sloten, greppels, afrastering, etc.)?
- Wat is de vorm van de verkaveling en omvang van de omgrensde percelen, zowel binnen als buiten een eventuele nederzetting?
- Welke relatie is er te leggen tussen de perceelgrenzen en de vroegste kadasterkaarten?
- Waarvoor zijn de kavels gebruikt?

Infrastructuur

- Komen er in het gebied sporen van paden, wegen en voorden voor en welke relatie hebben deze tot het onderzoeksgebied?
- Komen er in het gebied waterbeheerstructuren voor zoals dijken, gemalen, stuwen en (afwatering)sloten en welke relatie hebben deze tot het onderzoeksgebied?
- Wat is de relatie tussen de gebouwen en de diverse elementen van de infrastructuur?
- Wat is de relatie tussen de vormen van infrastructuur en de historische gegevens over paden en wegen?

Vestingbouw

- Zijn in het onderzoeksgebied sporen van vestingbouw of linies (onverstoord) aanwezig?
- Welke fasen uit de vestingbouw zijn op het terrein aanwezig?
- Zijn de sporen van vestingbouw te koppelen aan de vestingkaarten (uitgave gemeente Breda 2008)?

Complextype/Ensemble

- Hoe kan de locatie beschreven worden in termen van ensembles van sporentypen en -clusters? Het gaat erom ensembles te typeren opgebouwd vanuit de meest enkelvoudige vorm tot de meest samengestelde vorm. Deze getypeerde (representatieve of juist uitzonderlijke) ensembles hebben de functie van bouwsteen in de beschrijving van de aard van het gehele complextype.
- Het verkrijgen van inzicht in de lange termijnontwikkeling van de bewoning in de regio en daaraan gerelateerd het gebruik van de ruimte.
- Inzicht krijgen in de begrenzing en het karakter van de bewoningssporen; inzicht krijgen in de ruimtelijke en chronologische relatie tussen bewoningssporen uit verschillende perioden; vraagstukken omtrent continuïteit en discontinuïteit in bewoning beantwoorden; inzicht krijgen in de functie en het gebruik van zones in het landschap, bijvoorbeeld de situering van "site" en "off-site", nederzetting en grafvelden, dekzandrug en beekdal.

Op basis van het inventariserend veldonderzoek dient uitspraak te worden gedaan over de eventuele aanwezigheid van archeologische relicten in het plangebied. Daarbij dient voldoende inzicht te worden gegeven in de inhoudelijke en fysieke kwaliteit van de mogelijk aanwezige bewoningssporen op de betreffende locatie (aard, ouderdom, omvang, gaafheid, conservering) teneinde tot een waardestelling te kunnen komen, op basis waarvan vervolgens een selectieadvies opgesteld wordt. In dit advies kunnen maatregelen voor vervolgonderzoek en eventueel behoud worden opgenomen. Het definitieve selectiebesluit is voorbehouden aan het bevoegd gezag, de afdeling Ruimte van de gemeente Breda.

6 WERKWIJZE

Het veldwerk, dat is uitgevoerd door medewerkers van de Afdeling Ruimte gemeente Breda, heeft plaatsgevonden op 1 juni 2012. In totaal is er één werkput aangelegd: werkput 1. Werkput 1 is aangelegd met min of meer een oost-west oriëntatie haaks op de Franse Akker. De werkput had een lengte van circa 14 meter en was gemiddeld drie en een halve meter breed. Vanwege de diepe ligging van het dekzand is er na circa één meter diepte ingesprongen, het vlak had daardoor een breedte van twee meter.

In totaal is er een oppervlakte van ongeveer 28 vierkante meter archeologisch onderzocht.

Bij de aanleg van de werkput is de bovengrond, bestaande uit de bouwvoor afgegraven tot op het niveau waar de grondsporen goed leesbaar waren. Het vlak is aangelegd met behulp van een graafmachine met gladde bak en waar nodig met de schop opgeschaafd. Vervolgens is het vlak gefotografeerd en gedocumenteerd met de robotical Total Station. De vlakhoogtes en de maaiveldhoogtes zijn om de vijf meter gemeten. Er is om de tien meter een profiel afgestoken over een breedte van een meter, gefotografeerd en gedocumenteerd. Alle sporen zijn gecoupeerd en gefotografeerd, en de archeologisch relevante sporen zijn gedocumenteerd en afgewerkt. Het meetsysteem is via hoofdmeetpunten binnen het plangebied nauwkeurig gekoppeld aan het Rijksdriehoeksnet. De hoofdmeetpunten werden ingemeten door landmeters van de gemeente Breda. Tijdens het onderzoek is gewerkt conform het Programma van Eisen en de KNA 3.2.

Afb. 5.
De locatie van de werkput binnen het plangebied.

7 RESULTATEN

7.1 Ondergrond en stratigrafie

Om een inzicht te krijgen in de bodemopbouw in het plangebied zijn er twee profielen gedocumenteerd in de werkput. Het maaiveld lag ter hoogte van de werkput op een niveau van circa 2,10 m + NAP. Het natuurlijke dekzand is op een niveau van circa 0,35 m + NAP aangetroffen, ongeveer 175 centimeter onder het maaiveld. Het dekzand werd in de werkput afgedekt door een 30 centimeter dik pakket zeer humeuze vette klei (S 960). Deze laag lijkt natuurlijk te zijn en blijkt door het aantreffen van zilverpapier zeer recent van aard te zijn. Op dit kleipakket ligt een laag ophogingszand (S 999) van circa 130 centimeter dik, dat in de jaren ‘60 is opgebracht. Het vermoeden bestaat dat het terrein tevens is afgetopt, vanwege de afwezigheid van een esdek.

Afb. 6.
Zuidprofiel 2 in werkput 1.

7.2 Sporen en structuren

Tijdens het inventariserend veldonderzoek zijn in totaal acht spoornummers uitgedeeld, waarvan er drie aan lagen (S 950, 960, 999) zijn uitgedeeld. Verder zijn er vier kuilen (S 001, 003, 004 en 006) en een greppeltje (S 002) aangetroffen. Twee sporen (S 002 en 004) zijn niet gecoupeerd vanwege wateroverlast en instortende putwanden. Spoornummer 005 is niet uitgedeeld.

Spoor 002 is een greppeltje met een oost-west orientatie en een breedte van circa 50 centimeter. In het greppeltje is een metalen melkdop aangetroffen, waardoor dit spoor in de 20ste eeuw is te dateren.

De kuil S 001 had een breedte van 96 centimeter en was 40 centimeter diep. Uit het spoor zijn geen vondsten verzameld, maar op basis van de vulling van het spoor lijkt deze recent van aard te zijn. Kuil S 004 was 38 centimeter diep en minstens 140 centimeter breed. Uit de kuil is aardewerk verzameld dat te dateren is in de 16de tot 17de eeuw. Tot slot is in het oostelijke uiteinde van de werkput S 006 aangetroffen. Deze kuil was 42 centimeter breed en 16 centimeter diep. De bovenste laag van de kuil bestond uit takken die oost-west georienteerd lagen. De functie van deze kuil met takken is onbekend.

Afb. 7.
Kuil S 006 in werkput 1.

7.3 Vondsten

Tijdens het invenstariserend veldonderzoek zijn er twee vondstnummers uitgedeeld aan drie fragmenten aardewerk (117,6 gram). Eén fragment is afkomstig uit het greppeltje S 003. De overige twee fragmenten zijn verzameld uit de kuil S 004. Het betreft fragmenten roodbakkend aardewerk, die uit de nieuwe tijd dateren.

8 CONCLUSIE

Tijdens het invenstariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven aan de Franse Akker 11 te Breda zijn geen sporen aangetroffen die ouder zijn de nieuwe tijd.

Het inventariserend veldonderzoek heeft uitgewezen dat het terrein meer dan een meter is opgehoogd tijdens de ontwikkeling van het gebied in de jaren ‘60. Vermoedelijk is het gebied eveneens afgetopt, vanwege de afwezigheid van een esdek. De humeuze kleilaag die het dekzand afdekte is recentelijk afgezet. In de werkput is een greppeltje uit de 20ste eeuw aangetroffen en vier kuilen, waarvan er één in de 16de – 17de eeuw is te dateren.

8.1 Beantwoording onderzoeksvragen

In deze paragraaf zullen de gebiedsspecifieke onderzoeksvragen die in het PvE zijn weergegeven worden beantwoord. De aanwezige archeologische dataset kon de algemene onderzoeksvragen uit hoofdstuk 5 die uit het PvE afkomstig zijn, niet beantwoorden.

Zijn er binnen het plangebied sporen van de bewoning langs de Achter Emer aanwezig?

Er zijn geen sporen aangetroffen die direct te koppelen zijn aan de bewoning langs de Achter Emer.

Hoe is de bodemopbouw in het gebied (tevens eventueel door middel van boringen in kaart te brengen)?

Het dekzand is in de werkput aangetroffen op een niveau van 0,35 m + NAP en wordt afgedekt door een 30 centimeter dik pakket zeer humeuze vette klei. Dit kleipakket lijkt natuurlijk te zijn en is zeer recentelijk afgezet, namelijk in de 20ste eeuw. Deze laag wordt weer afgedekt door een laag ophogingszand van circa 130 centimeter dik, dat tijdens de ontwikkeling van het gebied in de jaren ‘60 is opgebracht.

Zijn er sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aanwezig?

Er zijn geen sporen uit het paleolithicum/mesolithicum aangetroffen.

Zijn er sporen uit (het neolithicum,) de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aanwezig?

Er zijn geen sporen uit (het neolithicum,) de bronstijd, ijzertijd of Romeinse tijd aangetroffen.

Zijn er sporen van ontginning aanwezig?

Er zijn sporen van ontginning aangetroffen.

Is er sprake van een esdek en wat is de ontwikkeling en datering hiervan?

Er is geen esdek aangetroffen in de profielen van de werkput. Het vermoeden bestaat dat het terrein recentelijk is afgegraven tot of door het dekzandniveau, waardoor een eventueel aanwezige esdek is verdwenen.

Zijn er sporen die wijzen op middeleeuwse oorsprong van de bewoning?

Nee, er zijn geen sporen of vondsten aangetroffen die voor de nieuwe tijd dateren.

Zijn er sporen van oudere infrastructuur aanwezig?

Er zijn geen sporen van oudere infractructuur aangetroffen.

Is er bebouwing aanwezig?

Er zijn geen sporen van bebouwing aangetroffen.

Zijn er aanwijzingen voor activiteiten uit de Spaanse tijd? Zijn er sporen van een legerkamp, of omwalling?

Er zijn geen sporen aangetroffen die in verband gebracht kunnen worden met activiteiten uit de Spaanse tijd.

Zijn er nog andere (bewonings)sporen?

Er zijn vier kuilen aangetroffen, waarvan een kuil in de 16de tot 17de eeuw is te dateren. Verder is er een greppeltje aangetroffen dat in de 20ste eeuw dateert.

Wat is de aard, omvang (begrenzing vaststellen), datering, context, gaafheid, kwaliteit van de aangetroffen sporen?

Het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven heeft geen sporen of vondsten ouder dan de nieuwe tijd opgeleverd. Er zijn vier kuilen en een greppeltje gedocumenteerd.

Wat is de waarde van de aangetroffen sporen?

De informatiewaarde van de aangetroffen sporen is laag. De waardering van de sporen wordt nader toegelicht in hoofdstuk 9.

9 WAARDERING EN AANBEVELING

De vindplaats wordt gewaardeerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2 (KNA 3.2). Dit waarderingsproces vindt plaats in een aantal stappen:

1. Waardering op basis van belevingsaspecten, waardering op basis van 'schoonheid' en 'herinneringswaarde' .
2. Waardering op basis van fysieke criteria, waardering op basis van 'gaafheid' en 'conservering'.
3. Waardering op basis van inhoudelijke criteria, waardering op basis van zeldzaamheid, informatie waarde, ensemblewaarde en representativiteit.

Tabel 1.
Scoretabel waardestelling uit de KNA 3.2 waarbij 1 de laagste waarde en 3 de hoogste waarde is.

waarden	criteria	scores
beleving	schoonheid	nee
	herinneringswaarde	nee
fysieke kwaliteit	gaafheid	2
	conservering	2
inhoudelijke kwaliteit	zeldzaamheid	1
	informatie waarde	1
	ensemblewaarde	n.v.t.
	representativitiet	n.v.t.

1. De criteria schoonheid en herinneringswaarde zijn alleen van toepassing op archeologische vindplaatsen die nog zichtbaar zijn in het landschap. Hier is dat niet het geval daarom is de belevingswaarde niet van toepassing op het onderzochte terrein.
2. De criteria 'gaafheid' en 'conservering' krijgen een middelhoge score. Er zijn sporen aangetroffen die op zich goed geconserveerd en gaaf waren, maar dit komt door de geringe ouderdom ervan. De conservering van het voornamelijk anorganische vondstmateriaal was over het algemeen goed. Over de overige (organische) vondstcategorieën kunnen geen uitspraken gedaan worden wat betreft conservering.
3. Het criterium zeldzaamheid krijgt een lage score. De aangetroffen sporen zijn in de nieuwe tijd gedateerd en niet zeldzaam. Het criterium informatiewaarde krijgt een lage score. Het spoor geeft geen waardevolle informatie over het gebied in het verleden. De ensemblewaarde en de representativiteit is op deze vindplaats niet van toepassing.

Het inventariserend veldonderzoek door middel van proefsleuven heeft plaatsgevonden op de locatie waar het terrein verstoord zal worden door de uitbreiding van een bedrijfspand. Verwacht wordt dat het volledig opgraven van het te verstoren gebied niet meer informatie op zal leveren. Vervolgonderzoek op deze locatie wordt daarom niet geadviseerd. De middelhoge verwachting op de beleidsadvieskaart van de gemeente Breda blijft buiten het onderzochte gebied onverminderd van kracht. Dat betekent dat bij toekomstige bodemingrepen buiten het reeds onderzochte plangebied archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

10 LITERATUUR

Craane, M.L. en F.J.C. Peters, 2012. *Programma van Eisen Breda. Franse Akker 11* (2012/12), Breda.

Leenders, K.A.H.W., 2006. *Cultuurhistorische landschapsinventarisatie gemeente Breda*, Breda.

Websites

www.archis2.archis.nl

Noten

1 Peters en Craane 2012.
2 Peters en Craane 2012.
3 Leenders 2006.

Bijlage 1 Sporenlijst

PUT	SPOOR	SPOOR AARD	BEGIN DAT	EIND DAT	BEGIN PER	EIND PER	NAP ONDER	NAP BOVEN	OPMERKING
1	1	KL						0,36	via RTS
1	2	KL						0,36	via RTS
1	3	GR	20	20	NTC	NTC		0,36	via RTS
1	4	KL	16	17	NTA	NTA	-0,02	0,36	via RTS
1	5	VERV							spoornummer niet uitgedeeld!
1	6	KL					0,2	0,36	via RTS
1	950	C							via RTS
1	960	LG							
1	999	VERST							via RTS

Bijlage 2 Vondstenlijst

BARCODE	PUT	VLAK	SPOOR	SPOOR AARD	VULLING	CATEGORIE	AANTAL	GEWICHT	OPMERKING	BEGIN PER	EIND PER
BR-324-12.001CER	1	1	3	GR	1	CER	1	4,5	recent roodbakkend	NTC	NTC
BR-324-12.002CER	1	1	4	KL	1	CER	2	113,1		NTA	NTA

Bijlage 3 Aardewerk inventarisatielijst

Vondstnr	Putnr	Spoornr	Spooraard	Vullingnr	Periode begin	Periode eind	Baksel	Aantal	Gewicht	Wand	Rand	Bodem	Opmerking
BR-324-12.001CER	1	003	greppel	1	NTC	NTC	Roodbakkend AW	1	4	1			
BR-324-12.002CER	1	004	kuil	1	NTA	NTA	Roodbakkend AW	2	113	1		1	1x worstoor, 1x bodemfrag met inwendig groen glazuur

Bijlage 4 Allesporenkaart werkput 1

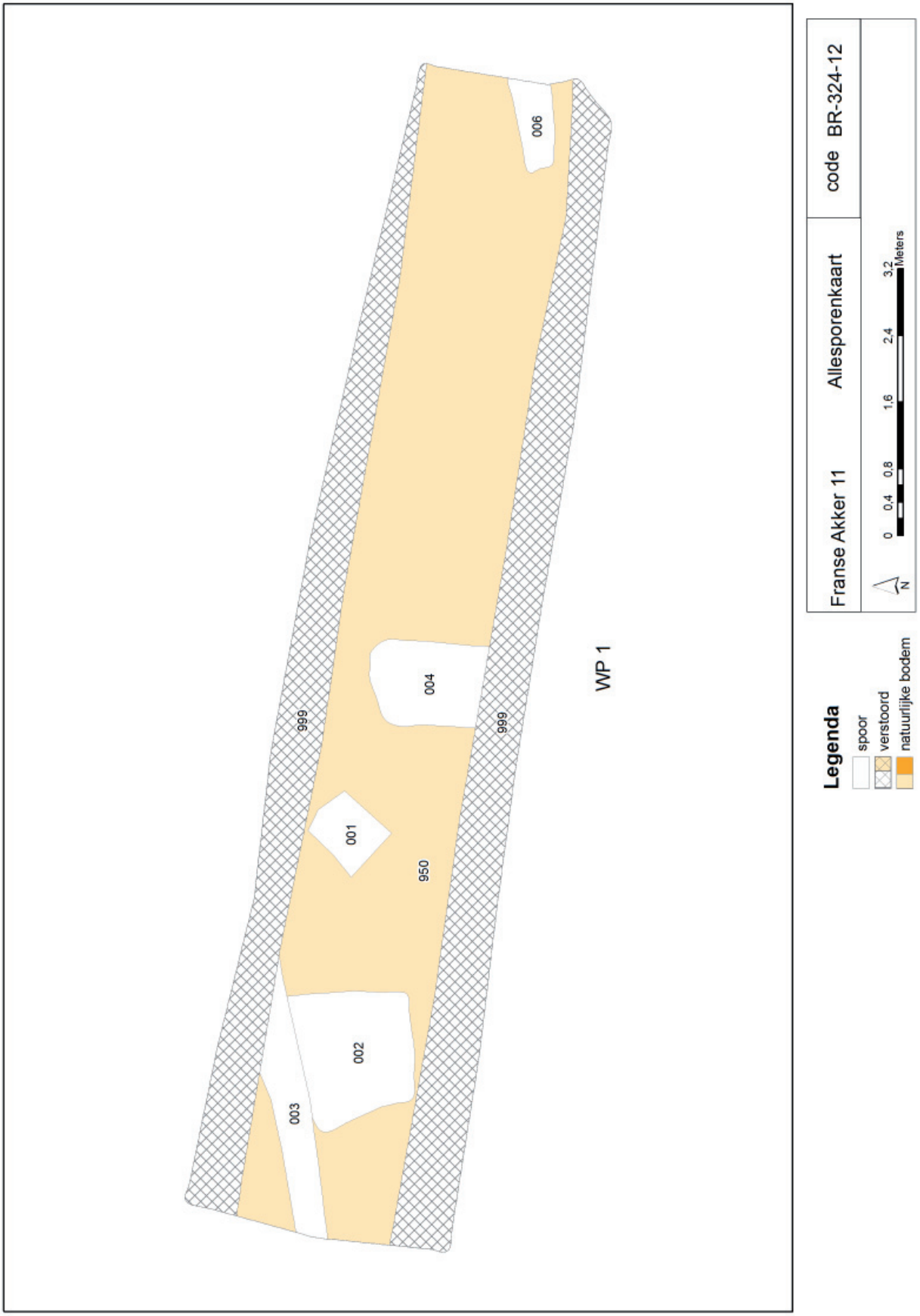
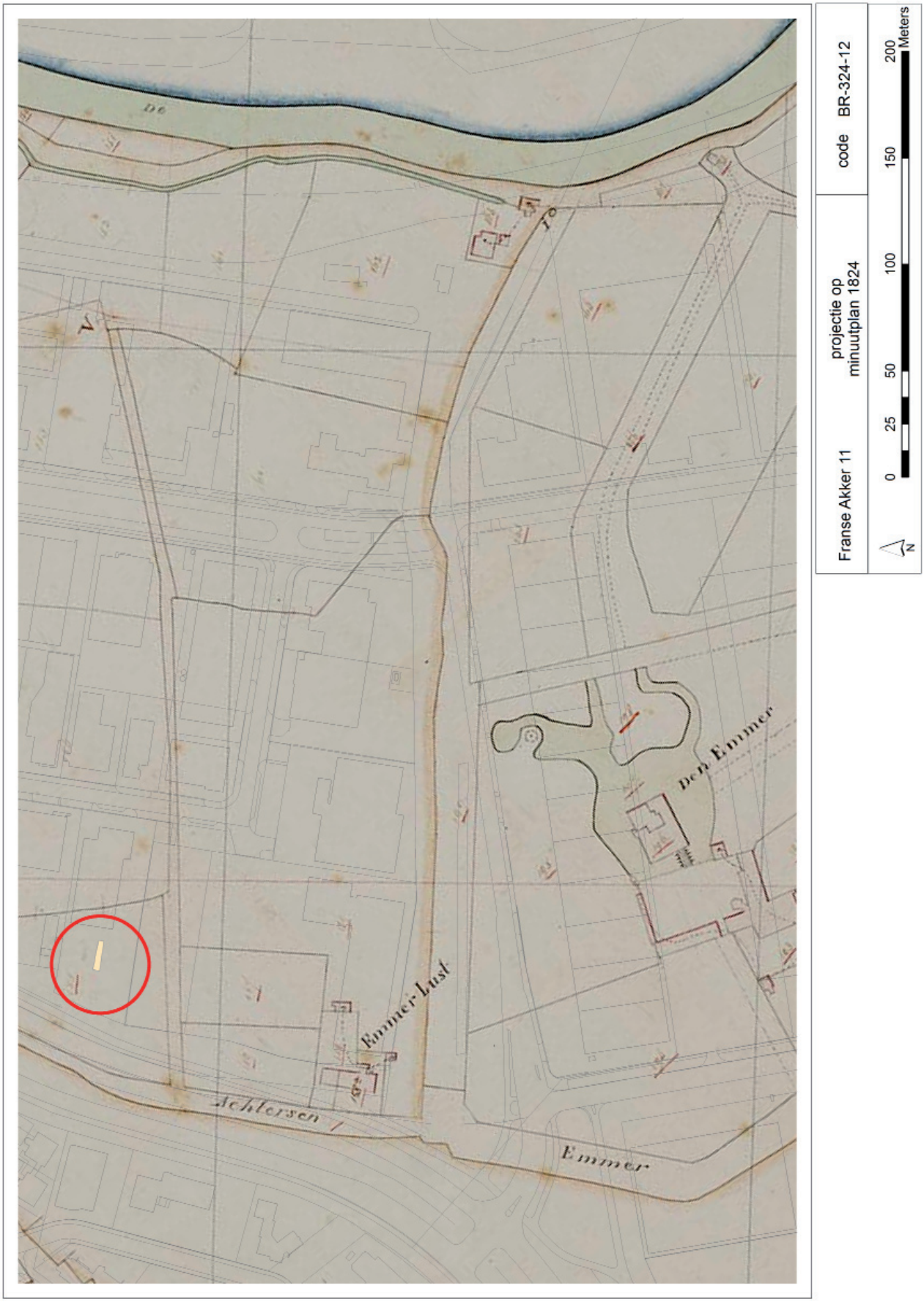
Bijlage 5 Projectie plangebied op kadastrale minuutplan 1824